

SMEER – möte rådgivande kommitté, protokoll

Datum: 29 april, 2021, Tid: 9.00-12.00

Lokal: Virtuellt via Zoom

Deltagare:

- Jesper Haglund, ordförande, rådgivande kommitté, SMEER
- Torodd Lunde, Kau
- Nina Christenson, Kau
- Mats Brunström, Kau
- Daniel Olsson, Kau
- Martin Stolare, Kau, CSD
- Shu-Nu Chang Rundgren, Stockholms universitet
- Lena Tibell, Linköpings universitet
- Per Nilsson, Örebro universitet
- Anna Bergkvist, Arvika kommun
- Niklas Gericke, föreståndare SMEER

Ej närvarande:

- Nina Kilbrink, Kau
- Sara Wahlberg, Kau, doktorandrepresentant
- Monica Evermark, Kau, RUC
- Jesper Boesen, Jönköping University

Mötesanteckningar

Välkomnande, presentation av deltagare

Nina Christenson valdes till justeringsperson.

Vi presenterade oss för varandra i den nybildade rådgivande kommittén, en blandning av nya och tidigare medlemmar från den tidigare styrelsen för SMEER.

Introduktion till SMEER (Niklas föredragande)

Niklas presenterade organisationen vid Kau med fokus på lärarutbildningen.

SMEER är ett forskningscentrum med Fakulteten för hälsa, natur- och teknikvetenskap (HNT) som värd fakultet, med finansiering främst från Lärarutbildningsnämnden (LUN). LUN finansierar fyra forskningscentra, varav tre med ämnesdidaktisk inriktning. SMEER har deltagare från sju av Kau:s institutioner, dvs. mycket distribuerat.

SMEER instiftades 2010, och har 16 aktiva seniora forskare och 19 forskarstuderande, varav många är anknutna till olika externa forskarskolor. SMEER är en virtuell organisation, där alla deltagare är anställda vid institutioner.

Den ämnesdidaktiska forskningen vid Kau har till stor del samordnats i ROSE, en stark forskargrupp som finansierats under 2017-2020, med deltagare från de olika forskningscentren. Diskussioner förs om hur arbetet kan tas vidare.

Niklas beskrev vidare den rådgivande kommitténs uppdrag och organisationen för SMEER. Kommittén har en rådgivande funktion rörande verksamhetens visionära strategiska inriktning, budget, etc, men inget formellt beslutsmandat. Sju av deltagarna i kommittén ingår i ett internt arbetsutskott (AU) som kommittén tidigare beslutat per capsulam. AU träffas kontinuerligt mellan kommittémötena där föreståndaren löpande tar upp ärenden.

9% av Kaus forskningsmedel sätts av till LUN, som i sin tur fördelar större delen av medlen till forskningscentrumen. HNT-fakultetens forskningsmedel har däremot som regel inte satsats på ämnesdidaktisk forskning. SMEER har därutöver varit framgångsrika sista åren att få in externa forskningsmedel.

Martin undrade om SMEER har ett forskningsprogram eller uttalad forskningsinriktning. Det är en risk annars att SMEER bara blir en mekanism för att fördela medel. Niklas svarade att SMEER har ett övergripande forskningsprogram utan en tydlig gemensam forskningsinriktning. Forskningsmedel fördelats utifrån bestämda kriterier, medfinansiering av externa medel, forskningsstuderande och medel till seniora forskare. SMEER är en komplex organisation som utvecklats utifrån olika traditioner, med principen ”låt hundra blommor blomma”. Förutsättningarna skiljer sig från t.ex. forskningscentrumet CSD, som är tydligare samlat till en institution. Det är en fråga för rådgivande kommittén framöver att diskutera i vilken utsträckning verksamheten kan finna en tydlig inriktning.

Per jämförde med Örebro. Det krävs muskler och långsiktighet att göra strategiska satsningar, t.ex. på designforskning som typiskt involverar lärare i skolan. Finns förutsättningar för det i SMEER? Niklas pekade på att praktikinära forskning och hållbar utveckling är framgångsrika spår, men det är svårt att finna ett gemensamt fokus, t.ex. med matematikdidaktiken. En antologi är ett möjligt format för att skapa ett gemensamt fokus. Under de senaste åren har vi planerat för en antologi inom SMEER med fokus på hållbar utveckling.

Shu-Nu beskrev att de ska slå samman didaktiska miljöer vid SU. Det vore en fördel om SMEER och andra ämnesdidaktiska forskningscentra kunde sitta i samma miljö. Detta skulle ge förutsättningar till didaktiska samtal på en daglig basis. Med strukturen idag där SMEER:s deltagare sitter i olika institutioner är detta svårare.

Värd fakultet för SMEER (Niklas föredragande)

Efter ombildningen till forskningscentrum finns möjligheten att ha LUN som värd fakultet. För- och nackdelar att flytta forskningscentra inom utbildningsvetenskap till LUN har analyserats av LUN:s kansli. För SMEER skulle det innebära en enklare struktur, då LUN idag finansierar och utvärderar verksamheten i stor utsträckning. Ett sådant steg skulle dock behöva koordineras med de andra forskningscentrumen, och inga planer finns på en förändring i det korta perspektivet.

Trender inom internationell och nationell forskning inom SMEER:s ämnen (Jesper introducerar, diskussion i mindre grupper i breakout-rooms och gemensam hopsummering)

Jesper, Shu-Nu, Martin, Anna, Torodd, Daniel

Gruppen knöt an till Pers tankar om designforskning och praktikinära forskning. Torodd ser en utveckling för praktikinära forskning att bli en professionsvetenskap, att utveckla didaktiska modeller som reflektionsverktyg för lärare, att stöda dem i att utveckla ett professionsspråk, likt ambitionerna inom ULF. Anna uttryckte ett behov för att lärare utvecklar en delkultur, en nyfikenhet att lära av varandra. På en konferens för förstelärare togs lärares skolutveckling upp. Det finns dock en risk att lärare förväntar sig att få färdiga material och verktyg från forskningen. Forskare kan inte lösa lärarnas problem. ”Evidence-based practice” som begrepp

NR

pekar mot att forskare talar om för lärare vad de ska göra, i en curriculumtradition, i motsats till en didaktiktradition. Daniel ser en parallell inom ESD, att jobba med lärare och hela skolor, de får verktyg för att utveckla sin egen undervisning. De har flera projekt på gång i Norge, Belgien, etc. De jobbar med kompetenser, vad behöver ungdomarna för att hantera hållbar utveckling? Martin drog slutsatsen att designforskning och praktikinära forskning är en tydlig trend i ämnesdidaktiken. Men springer alla efter det nu? Bidrar det verkligen till forskningens utveckling att alla fokuserar på samma sak? Kan vi springa åt ett annat håll?

Martin pekade på att SMEER har en speciell förutsättning utifrån att det kan komma nya ämnesmässiga kunskaper, t.ex. epigenetik, som varit framgångsrikt för att få externa medel. Nya rön inom ämnesforskningen kan utmana traditioner, och vara attraktiva för finansiering. Det finns en kanon för t.ex. fysik, men den kan utmanas. Det blir en fråga om didaktisk transposition, hur ämnet kan föras in i undervisningen. Delphistudier kan vara en startpunkt, i samarbete med ämnesforskare.

Shu-Nu föreslog att Roberts två visioner för science education kan användas för att ringa in både ämneskunskaper och bredare kompetenser, NOS och konsekvenser för samhälle och ekonomi. Internationella jämförande studier är också angelägna. Vid SU samarbetar de t.ex. med sociologi i frågor om immigration, flerspråkighet, etc. Kau har goda förutsättningar för en integrerad lärarutbildning.

Martin tog upp powerful educational knowledge, som Jim Hordern lanserat. Knowledge about education kontra for knowledge for education.

Daniel ser en trend tillbaka till miljörelsens rötter, med fokus på green competences, en cirkulär ekonomi med en grön utgångspunkt, från ett holistiskt fokus på hållbar utveckling. Hur kan det utvecklas ämnesdidaktiskt, kan vi haka på?

Shu-Nu återkom till tanken att slå samman forskningscentrumens verksamhet under LUN, för att kunna kontrollera en gemensam budget. Martin kommenterade att det är komplicerat utifrån hur forskningen har utvecklats vid Kau. De ämnesdidaktiska centrubildningarna initierades med syfte att ha en tydlig koppling till sina respektive ämnen. Det finns en risk att tappa ämnet, att man inte är uppdaterad i ämnets utveckling och tappar kontakten med ämnesforskare. Det blir lätt allmändidaktik.

Nina, Mats, Lena, Per, Niklas

En spaning är det ökade intresset av designforskning (Educational Design Research, EDR) som ju också flera av SMEER-forskarna bedriver. Detta är en stark trend som anknyter till den ökade betydelsen av praxisnära forskning som accentuerats på senare år genom Skolforskningsinstitutet, ULF-satsningar, lärarforskarskolor etc. Ett problem kan vara asymmetrin mellan forskare och lärare, samt de långa tidscyklerna, och att få ut publikationer från sådana projekt.

En angränsande trend är forskning om och med kollegialt lärande som nära anknyter till föregående punkt. Hur forska med lärare, och skapa kunskapsspridning genom kollegialt lärande är viktiga frågor i samtiden. Ett problem kan vara att denna forskning inte lätt översätts i ett ämnesdidaktiskt perspektiv.

Andra trender som togs upp, är spridningen av ämnesdidaktisk forskning mot yngre år kopplat mot förskolan, som nu också skall bedriva undervisning enligt styrdokumentet. Även utvecklingen åt det andra hållet och ämnesdidaktisk forskning kopplat till högskoleutbildningar som lärarutbildning, ingenjörsutbildningar och informella lärmiljöer togs upp som trender i fältet.

NC

Förslag togs upp på att ha koll på vilka nya trådar som skapas på de större konferenserna. Inom matematikdidaktiken är "algoritmer och programmering", "neuroscience och matematik" samt "lärarutbildares praktiker" nya forskningsområden på konferenser. På andra konferenser kan man säkert identifiera nya forskningsområden som växt fram.

Gemensam hopsummering

Vi återkopplade till förutsättningarna för designforskning och praktikinära forskning. Lärare ska kunna söka medel för forskning från ULF, Skolverket, etc. På ett metaperspektiv kan man beforska designforskning som process. Hur får man publikationer som output? Shu-Nu tog upp begreppet teachers' research literacy som en typ av kompetens som lärare behöver utveckla. Karin Stolpe har nyligen skrivit om detta i ATENA Didaktik.

Vi diskuterade informella lärmiljöer. Bland andra Susanne Walan har beforskat detta vid Kau. Niklas pekade på Ljungbergsfonden som en möjlig kanal här. Det finns dock en utmaning i hur man samlar in data i en kaotisk miljö i fält, eller hur data kan analyseras. Hur går man utöver en rolig aktivitet?

Hopsummering och information inför höstens möte (Niklas föredragande)

Nästa möte är planerat till torsdagen 7 oktober, 09.00-12.00.

Vid nästa möte hoppas vi kunna presentera en budget för SMEER för 2022. Ett möjligt tema kan vara kommunikation och spridning av forskning till lärarprofessionen. Vi planerar för att ha mötet digitalt i höst, men sedan kanske varannan gång fysiskt vid Kau.

NK

Vid Protokollet

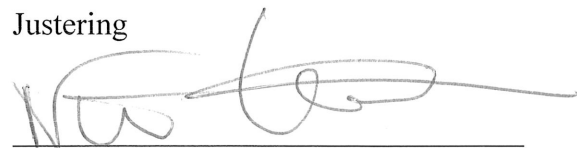

Jesper Haglund

Niklas Gericke

Justering

Nina Christenson

